

Podróże to styl życia

#travel
& style

Wyspy Kanaryjskie

rozkładana
mapa
gratis

&active

&relax

&family

&nature

&food

&culture

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Spis treści

Poznaj i doświadczyć! ▶ 2

Niezbędnik ▶ 6

Wyspy Kanaryjskie w pigułce ▶ 10

12

Oto Wyspy Kanaryjskie

Przyroda ▶ 14

Historia ▶ 20

Spółeczeństwo ▶ 24

Kultura ▶ 26

Kuchnia ▶ 30

Wydarzenia ▶ 34

38

Teneryfa

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 42

Santa Cruz de Tenerife ▶ 44

San Cristóbal de La Laguna ▶ 50

Góry Anağa ▶ 56

Puerto de la Cruz ▶ 58

La Orotava ▶ 64

Park Narodowy El Teide ▶ 70

Icod de los Vinos ▶ 74

Garachico ▶ 77

Góry Teno ▶ 79

Południowa część wyspy ▶ 83

Wschodnia część wyspy ▶ 87

Wędrowanie
po wulkanie ▶ 91

Plaże Teneryfy ▶ 92

Siam Park na dobry
początek! ▶ 94

Rękodzieło artystyczne ▶ 96

Winiarnie na Teneryfie ▶ 98

Kup książkę

Poleć książkę

100

La Gomera

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 104

San Sebastián de La Gomera ▶ 106

Park Narodowy Garajonay ▶ 108

Hermigua, Águila
i Vallehermoso ▶ 110

Valle Gran Rey ▶ 112

Guarapo i miód
palmowy ▶ 114

Język gwizdany –
el silbo gomero ▶ 116

Tajemnicze Garajonay ▶ 118

Aktywnie
na La Gomerze ▶ 120

Oko w oko z delfinami ▶ 122

124

La Palma

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 128

Santa Cruz de La Palma ▶ 130

Park Narodowy

Caldera de Taburiente ▶ 134

Północna część wyspy ▶ 139

Zachodnia część wyspy ▶ 141

Fuencaliente i Park Archeologiczny

Jaskiń Belmaco ▶ 144

Fiesta de los Indianos
i Taniec Kartów ▶ 148

W oparach cygara ▶ 151

Jeśli banan,
to tylko z La Palmy! ▶ 153

Ciekawostki
o GranTeCan ▶ 155

Pieszko przez zieleń ▶ 156

Kup książkę

Poleć książkę

182

Gran Canaria

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 186

Las Palmas de Gran Canaria ▶ 188

Miasta i góry interioru ▶ 196

Północna część wyspy ▶ 206

Zachodnia część wyspy ▶ 215

Południowa część wyspy ▶ 217

Wschodnia część wyspy ▶ 223

158

El Hierro

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 162

Valverde i okolice ▶ 164

Frontera ▶ 166

Zachodnia część wyspy ▶ 169

W zgodzie z naturą ▶ 172

Nurkowanie na El Hierro ▶ 174

Kulinarne smaczki ▶ 177

Hierrańska tożsamość ▶ 179

Rodzinne wakacje ▶ 180

Wodne aktywności
na 5 sposobów ▶ 232

Jak żyli dawni Canarios? ▶ 234

Kanaryjskie *miradores* ▶ 237

Górskie wędrówki ▶ 238

Queso de flor – ser z Santa
María de Guía ▶ 240

Parki rozrywki
na południu ▶ 242

Kup książkę

Poleć książkę

244

Fuerteventura

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 248

Puerto del Rosario ▶ 250

Północna część wyspy ▶ 254

Środkowa część wyspy ▶ 262

Południowa część wyspy ▶ 274

Kozi ambasador
Fuerteventury ▶ 280

Złote plaże ▶ 282

Molino i molina ▶ 284

Skarby przyrody ▶ 286

Rowerowe eskapady ▶ 288

290

Lanzarote

Najważniejsze fakty o wyspie ▶ 294

Arrecife ▶ 296

Środkowa część wyspy ▶ 298

Północna część wyspy ▶ 303

Park Narodowy Timanfaya ▶ 308

Południowa część wyspy ▶ 312

César Manrique – piewca
piękna Lanzarote ▶ 314

Wulkanizm ▶ 316

Raj dla sportowców ▶ 318

Wino księżycowe ▶ 320

Najciekawsze atrakcje
dla najmłodszych ▶ 322

Pęten relaks ▶ 324

La Gomera

Kup książkę

Poleć książkę

La Gomera jest jedną z najcieleńszych, najmniejszych i najspokojniejszych wysp kanaryjskiego archipelagu. Jest też... najokrąglejsza. Bliskość Teneryfy sprawia, że wielu turystów przyjeżdża na La Gomere w ramach jednodniowej wycieczki. Warto jednak zatrzymać się tu na dłużej, ponieważ wyspa jest prawdziwym cudem natury.

**Najważniejsze fakty
o wyspie ▶ 104**

**San Sebastián
de La Gomera ▶ 106**

Park Narodowy Garajonay ▶ 108

**Hermigua, Águlo
i Vallehermoso ▶ 110**

Valle Gran Rey ▶ 112

Informacje praktyczne ▶ 338

Nie pomini!

▲ *Laurisilva* – prehistoryczny las laurowy w Parku Narodowym Garajonay

Najbardziej spektakularny las wawrzynowy na Wyspach Kanaryjskich.
By go poznać, warto wybrać się na jeden z wytyczonych w parku szlaków.

▼ Valle Gran Rey

Królewska zielona dolina zaliczana jest do najpiękniejszych miejsc na wyspie.
W całej okazałości zobaczymy ją z Mirador del Palmarejo – jednym spojrzeniem obejmujemy leżące w dolinie miasteczka i drogi wijące się serpentynami.

▲ Degustacja *ron miel*

La Gomera słynie z wyrobu rumu z pszcze-
lim miodem – słodkawego, delikatnego
w smaku trunku pachnącego egzotyką.
Koniecznie trzeba dać się skusić!

▼ Los Órganos

Niezwykłe klify uformowane pod wpły-
wem erozji przypominają gigantyczne,
wyrzeźbione w skale organy, doskonale
prezentujące się od strony oceanu.

Najważniejsze fakty o wyspie

Niewiele osób zna historię i obyczaje tej niewielkiej wysepki liczącej ok. 22 tys. mieszkańców, mimo iż może się ona pochwalić aż dwiema pozycjami z listy światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO.

Pierwsza to **Park Narodowy Garajonay** z reliktowym lasem wawrzynowym z trzeciorzędu (*laurisilva*), zaś kolejna to jeden z najbardziej niezwykłych języków świata, czyli **język gwizdany** (*el silbo gomero*,

zob. s. 116). Na La Gomerze najlepiej zachowała się również tradycja pozyskiwania *guarapo*, czyli soku z palmy, oraz wytwarzania z *guarapo* miodu palmowego (*miel de palma*, zob. s. 114).

La Gomera jest górzysta – najwyższy szczyt to **Alto de Garajonay**, sięgający 1487 m n.p.m. – i poprzecinana wąwozami. Na skalistych wybrzeżach jest niewiele plaż, zwykle kamienistych i trudno dostępnych. Północno-centralną część wyspy zajmuje Park Narodowy Garajonay, zaś na zachodzie znajdziemy piękną Valle Gran Rey. Najpopularniejsze plaże znajdują się na południu (Playa de Santiago).

Na wyspie powszechnie występują kanarki, a florę dumnie reprezentują palmy. Gdziekolwiek można spotkać sosnę kanaryjską. Uprawia się głównie banany, a oprócz *guarapo* w gomerskiej kuchni wyróżnia się *almogrote* – potrawa z sera,

śłoniny, czosnku, papryki i pomidorów oraz lokalny kozi ser.

Historia La Gomery splata się z legendami tak ściśle, że czasem trudno jest je rozdzielić. Około V w. p.n.e. przybył tu plemiona berberyjskie z północnej Afryki. Aborygeni, zwani Gomerami (*Gomeras*), zamieszkivali wyspę aż do XV w., gdy pojawili się tutaj Hiszpanie, którzy w trakcie krwawych walk skolonizowali La Gomere.

Dzisiaj wyspa przyciąga głównie wielbicieli turystyki górskiej, którzy chcą wędrować bez tłumów na szlaku i nadmiernej komercji.

La Gomera w internecie:
www.lagomera.travel

San Sebastián de La Gomera

W stolicy La Gomery czas płynie niespiesznie, przez co niektórym San Sebastián może wydać się miastem pełnym uroku, ale nieco prowincjonalnym.

San Sebastián powstało w XV w. i szybko stało się najważniejszym portem na La Gomercie. Na jego rozwój wpłynęły m.in. postoje floty Kolumba, który zatrzymywał się tu w drodze do Nowego Świata po wodę

i prowiant, dzięki czemu La Gomercę zwie się niekiedy „wyspą Kolumba” (*isla colombina*).

Centrum San Sebastián tworzy główna ulica **C/ Real** i znajdujące się przy niej tzw. zabytki Kolumba. Przy początku

C/ Real stoi **Casa de la Aguada**, pierwsza rezydencja rodziny Peraza, przez stulecia władającej La Gomera. Obecnie mieści się tu biuro informacji turystycznej i niewielkie muzeum poświęcone odkryciu Ameryki i podbojom Wysp Kanaryjskich – **Museo del Descubrimiento**. Na dziedzińcu stoi **studnia**, z której podobno sam Kolumb czerpał wodę. Widnieje na niej napis: „*Con esta agua se bautizó América*” („Tą wodą ochrzczono Amerykę”).

Dalej C/ Real prowadzi do najważniejszych zabytków. Są to: **Museo Arqueológico** z kolekcją ukazującą historię wyspy przed przybyciem Hiszpanów, ciekawy budynek **Archivo Histórico**, XV-wieczny **Iglesia Nuestra Señora de la Asunción** z pięknym sklepieniem w stylu *mudéjar*, **Museo Casa de Colón** z ekspozycją związaną z pobytami Kolumba na wyspie (w tym kolekcją urządzeń żeglarskich z epoki odkryć geograficznych) oraz **Ermита de San Sebastián** – kaplica z przełomu XVI i XVII w.

Wracając w stronę portu przez C/ Ruíz de Padrón, warto zatrzymać się w **Parque de la Torre del Conde**, w którym stoi **La Torre del Conde** – gotycka wieża z 1. poł. XV w. To najstarsza niezrujnowana fortyfikacja wojskowa na Wyspach Kanaryjskich z czasów konkwisty. Podczas buntu Gomerów znalazła w niej schronienie

Beatriz de Bobadilla, żona konkwistadora Hernána Perazy. We wnętrzu eksponowane są dawne mapy Wysp Kanaryjskich.

Okolice

Na północ od stolicy warto wybrać się do **Punta Llana**, gdzie znajduje się **kaplica z figurką Matki Boskiej z Guadalupe**, patronki wyspy. Z kolei na południe od San Sebastián znajdziemy **Playa de Santiago** – to dawna wioska rybacka, dziś dzięki bliskości lotniska rozwijająca się jako miejscowość wypoczynkowa.

Museo del Descubrimiento

- ▶ C/ Real 4, wejście od Pza. de la Constitución
- ▶ pn.–sb. 9.00–13.30 i 15.30–18.00, nd. 10.00–13.00

Museo Arqueológico

- ▶ C/ Torres Padilla 8
- ▶ pn.–pt. 9.30–13.30, 15.00–17.00
- ▶ 2,5/2 EUR

La Torre del Conde

- ▶ 9.00–13.00 i 16.00–18.00
- ▶ bezpłat.

Park Narodowy Garajonay

Wycieczka do tego niezwykłego miejsca jest wręcz obowiązkowa! Soczyste zielone, wilgotne, otulające ciszą i spowite mgłą lasy przywodzą na myśl prehistoryczne czasy, a wrażenie tajemniczości potęguje morze chmur.

Do Parku Narodowego Garajonay należy zabrać ciepłe ubranie i kurtkę przeciwdeszczową, bo znaczna wysokość i wilgoć potęgują uczucie zimna.

Parque Nacional de Garajonay, utworzony w 1981 r., zajmuje prawie 4 ha, co stanowi ok. 10% powierzchni wyspy. Rozciąga się na wysokości 800–1487 m n.p.m. Najwyższym szczytem jest Alto de Garajonay (1487 m n.p.m.). To najważniejszy obszar *laurisilva* (las laurowy, las wawrzynowy) na świecie, wpisany od 1986 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Las wawrzynowy pokrywał południową Europę i północ Afryki w trzeciorzędzie, ok. 20 mln lat temu, a następnie obumarł w trakcie czwartorzędowych zlodowaceń. Dziś to podzwrotnikowy, wilgotny las, w którym rośnie ponad 20 gatunków drzew,

Magiczne Chorros de Epina

Na terenie parku leżą owiane legendą źródła Chorros de Epina.

Z siedmiu źródełek woda spływa przez drewniane ujścia do niewielkiej bali. Aby mieć szczęście w miłości, mężczyźni powinni napić się z ujęć nieparzystych, a kobiety – z parzystych (zaczynając od lewej strony). Legenda głosi, że jeśli kobieta spróbuje wody ze źródełek przeznaczonych dla mężczyzn, przemieni się w czarownicę.

głównie z rodziny wawrzynowatych (np. awokado). Jego ekosystem tworzą także lasy z przewagą wrzośców i woskownicy. Powszechnie występuje tu zjawisko gigantyzmu – spotkamy tutaj ogromne paprocie, a drzewa osiągają potężne rozmiary, sięgając nawet 30 m wysokości. Również fauna w *laurisilva* jest bardzo bogata (ponad 1000 gatunków, w tym 150 endemitów).

W lesie laurowym występuje zjawisko tzw. deszczu horyzontalnego (*lluvia horizontal*), wywoływanego przez mgłę tworzącą się pod wpływem wiatrów pasatowych. Dzięki niej las laurowy jest bardzo wilgotny. Stojąc pod drzewem w Garajonay, można odnieść wrażenie, że pada lekki deszczyk, nawet gdy dookoła jest sucho.

Na terenie parku wytyczono szereg szlaków pieszych. Wygodnym punktem początkowym jest parking przy strefie rekreacyjnej **La Laguna Grande**.

Jedną z najciekawszych części parku jest **El Cedro** – najbardziej wilgotny i najgęstszy fragment *laurisilva*. Warto wybrać się na jeden z najpopularniejszych szlaków – nr 9 (El Contadero – El Cedro), prowadzący do pięknego wodospadu. Polecamy także szlak nr 14 z La Laguna Grande na szczyt Alto de Garajonay, skąd w pogodne dni zobaczymy Teneryfę, El Hierro i La Palmę.

Hermigua, Agulo i Vallehermoso

Północna część La Gomery ma kilka urokliwych miasteczek z ciekawą, wielobarwną zabudową.

Hermigua to gmina złożona z wielu małych miejscowości ukrytych na zielonych zboczach gór, wśród pól bananowców. W XVI stuleciu w dolinie uprawiano głównie trzcinę cukrową, obecnie rozwinęła się tu turystyka wiejska (powstało dużo *casas rurales*, czyli rustykalnych domów do wynajęcia). Można zwiedzić **Muzeum Etnograficzne** (Ctra. General 99) albo

zwany „La Gomerą w miniaturze” **PEG Los Telares**, w którym obejrzymy m.in. proces produkcji mączki *gofio* w starym młynie.

Otoczone urwistymi ścianami gór **Agulo** jest jednym z najstarszych i najładniejszych miasteczek na La Gomercie. Z wyżej położonej części miasta (**Las Rosas** i **La Palmita**) w pogodny dzień rozciąga się piękny widok na El Teide. Starówkę Agulo tworzy

siatka brukowanych uliczek, przy których stoją dawne arystokratyczne domy. Warto zobaczyć neogotycki **kościół św. Marka** (tuż przy Plaza de D. Leoncio Bento). Co roku w kwietniu odbywa się tutaj święto ku czci patrona – w nocy rozpalane są ogniska, przez które co odważniejsi skaczą.

Vallehermoso to gmina oraz miasteczko praktycznie pozbawione turystów, w którym można poczuć prawdziwy kanaryjski klimat: mieszkańcy uwielbiają wylegać na ulice, aby spotykać się w barach i na głównym placu. Na terenie gminy znajdują się ważne zabytki przyrody, m.in.: **Roque Cano** i **Los Órganos** – widoczne tylko od strony oceanu gigantyczne bazaltowe klify, którym erozja nadała kształt pionowych pasów przypominających kształtem organy.

PEG Los Telares

- ▶ przy drodze TF-711, Hermigua
- ▶ www.lostelaresgomera.com
- ▶ pn.–sb. 9.30–16.30
- ▶ 4,5/2,25 EUR

Język gwizdany – *el silbo gomero*

Do powstania języka gwizdanego przyczyniło się ukształtowanie terenu La Gomery: wysokie góry i strome wąwozy uniemożliwiały przemieszczanie się między osadami, więc w celu usprawnienia komunikacji wymyślono język gwizdany.

Na początku służył on Gomerom wyłącznie do porozumiewania się. Według legendy to właśnie dzięki *el silbo* błyskawicznie rozniósł się po wyspie wieść, że Kolumb przybił do jej brzegów podczas

Kup książkę

Poleć książkę

swej najstąnniejszej wyprawy. W czasach konkwisty *el silbo* zaczął pełnić funkcję języka-szyfru, którym przekazywano informacje ukryte przed Hiszpanami.

Dziś osób posługujących się *el silbo* w praktyce jest niewiele, jednak samorząd La Gomery podejmuje działania, aby promować język gwizdany, wprowadzając go do szkół i wspierając badania w tej dziedzinie. Wprawieni użytkownicy *el silbo* potrafią przekazać za jego pomocą dowolny komunikat. Zamiast słów używa się dźwięków gwizdanych przy pomocy specjalnie ułożonych w ustach palców. Dwa gwizdy zastępują hiszpańskie samogłoski, cztery gwizdy – spółgłoski. Można je rozróżnić w zależności od tonu, długości i częstotliwości. W dogodnych warunkach klimatycznych gwizdy słychać nawet na odległość ok. 3 km.

W 2009 r. *el silbo gomero* został wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO.

Autor przewodnika: Berenika Wilczyńska

Aktualizacja: Katarzyna Byrtek

Redaktor prowadzący: Agnieszka Krawczyk

Redakcja: Agnieszka Szmuc

Korekta: CentrumKorekty.pl (MERITUM Mateusz Binda)

Skład i fotoedycja: Łukasz Karolewski, Justyna Matak

Opracowanie kartograficzne: Dawid Kwoka, Magdalena Krocak, Sylwia Żmuda

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt graficzny serii: Ewa Jarocka

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Depositphotos.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorka oraz wydawnictwo Helion dążyli do wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorka oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44–100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bewkt1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-6237-6

Copyright © Helion, 2020

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**

- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Podróżowanie stało się dla wielu z nas synonimem stylu życia. Niezależnie od tego, kim jesteś, z kim i w jaki sposób najchętniej spędzasz wolny czas, w każdej części świata znajdziesz coś dla siebie. Sięgnij po przewodnik z serii **travel&style** i przekonaj się, jak różnorodne możliwości oferuje.

Jeśli jesteś amatorem lokalnych smaków, przyjrzyj się informacjom oznaczonym ikoną **travel&food**.

Jako rodzic małego dziecka, zwróć uwagę na strony opatrzone frazą **travel&family**.

Propozycje aktywnego spędzania czasu odnajdziesz w sekcji **travel&active**.

Bardziej spokojnego odpoczynku szukaj pod znakiem **travel&relax**.

Pasjonuje Cię życie i historia mieszkańców odwiedzanego regionu? Skup się na **travel&culture**.

Kochasz dziką przyrodę? Specjalnie dla Ciebie przygotowaliśmy atrakcje **travel&nature**.

Udanej podróży!

Wyspy Kanaryjskie

Bogactwo przyrodnicze archipelagu i wyjątkowo przyjazny klimat Wysp Kanaryjskich zachwycają każdego, kto zawita w te strony. Znajdziemy tu wulkaniczne krajobrazy niczym z Księżyca, pospacerujemy w chmurach, zanurzymy się w bujne gaje palmowe lub wybierzemy się na poszukiwanie największych morskich ssaków. Kto zapraśnie bardziej konwencjonalnej rozrywki, znajdzie ją w jednym z kilkunastu parków tematycznych lub w tętniących życiem kurortach. Stęsknieni na słońcem będą musieli zdecydować, na której z rajskich plaż wypocząć, a smakosze – od jakiego przysmaku zacząć.

Księgarnia Internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuski 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

Idź na ebookpoint

cena: 59,90 zł

ISBN 978-83-283-6237-6

9 788328 362376